

10 ליוני 2015

בפקס: 03-5258085

לכבוד
מר גדי אריאלי, מנכ"ל מפלגת הליכוד,
מ"מצודת זאב" ברחוב קינג ג'ורג' 38,
תל אביב

א. נ.,

הנדון: דו"ח ביקורת בעניין סניף "הכרם" בתל אביב

מכוח סמכותי שבסעיף 131 לחוקת הליכוד, הנני לפנות כלפיך כדלקמן:

1. לאחרונה, הובאה בפניי תלונה ועל פיה נטען: כי יו"ר סניף "הכרם", מר רוני לוי, אשר הינו בעל השליטה בסניף עצמו (השוכן בפאתי שוק הכרמל שבתל אביב), החליט על דעת עצמו (וללא כל הרשאה) להשכיר את הסניף או חלק ממנו – לגורם שלישי (למטרת עסק מסוג אטליז) תוך שליחת יד בדמי השכירות ולקיחתם לחשבונו האישי.
2. אי לכך, נקטתי בפנייה כלפיו לשם קבלת תגובתו, ובמסגרתה ציינתי שבהנחה והדברים נכונים, כי אז מדובר על מעשה שלא ייעשה, אשר יש בו גם לבוא בגדר "עבירה פלילית" מסוג קבלת דבר במרמה, שליחת יד בנכס ובכספים שבנאמנות וכן בעבירה מסוג הפרת אמונים בתאגיד (בהיותו בעל תפקיד במפלגה).
3. מר לוי נתן תגובתו בכתב, ובה טען כי מעולם לא השכיר את הנכס לכל גורם שלישי ומעולם לא הניח בכיסו כל סכום כספי הנגזר מהשכרה כזו או אחרת. אי לכך, ונוכח העובדה כי אכן הובא בפניי המידע שגם כיום, גורם שלישי מחזיק ועושה שימוש בחלק מהסניף למטרות עסקיות, ביקשתי את תגובת רואה החשבון של המפלגה, מר מאור חמו.
4. בתגובתו, אישר מר חמו כי אכן גורם שלישי פלש לחלק משטחו של הסניף והוא עושה בו שימוש, ולאור העובדה כי מבנה הסניף עצמו מצוי במיקום בעייתי (בפאתי שוק הכרמל), ציין מר חמו כשבשבועות הקרובים ינקטו פעולות למכירה או השכרת מבנה הסניף בכללותו, ובכך להביא לפתרון בעיית הפלישה לעיל.
5. לאור המידע האמור, הנני לציין בפניך תחילה, כי בהיותך מנכ"ל המפלגה, עליך לדאוג ביחד עם הפונקציות הנוספות במפלגה, כי נכסיה של המפלגה לא יהפכו להפקר, וכי החזקה על נכסים אלו תישמר אך ובלבד לצורכי מטרות המפלגה וחבריה.

עמד על כך גם מבקר המדינה, בגדרי דו"ח מבקר המדינה (דוח ביקורת על ניהול נכסי דלא ניידים של מפלגות המיוצגות בכנסת מיוני 2012):

"..המדינה מעבירה למפלגות כספי ציבור למימון פעילותן. מפלגה מייצגת ציבור מסוים, והנכסים שבחזקתה נועדו לשרת את צרכיה שהם צורכי ציבור. יש אפוא למפלגה חובת נאמנות כלפי הציבור בכללותו וכלפי חבריה ותומכיה בפרט, ולכן עליה לנהל את ענייניה הכספיים, ובכלל זה את נכסיה, בנאמנות בשקיזה ובשיקול דעת תוך ניצולם המיטבי, בשים

לב למטרות המפלגה ולייעודו של כל נכס, לפחות כפי שבעל נכסים סביר היה נוהג. ניהול שאינו נאות יביא לאבדן נכסים, לבזבוז כספים ולהגדלת חובות המפלגה וגירעונה. כספי המימון הממלכתי יוצאו לכיסוי הגירעון במקום שימשו לייעודם המקורי - שמירה על קשר עם הבוחרים ופעילות רעיונית ציבורית. ההסתמכות על הקופה הציבורית לכיסוי הגירעון תפגע גם בציבור בכללותו. משום שתקטין את "עוגת התקציב" המיועדת גם למטרות ציבוריות אחרות. הדבר אף פוגע בשוויון בין המפלגות. ניהול נכסים ומשאבים תקין, המאפשר למפלגה למצות מנכסיה וממשאביה את המרב להגשמת מטרותיה, הוא אפוא בעל חשיבות הן למפלגה והן לאינטרס הציבורי."

6. בהתאם לזאת, אציין גם כי עליך לבדוק בכל האמצעים האפשריים, האם אכן שולמו כספי שכירות כל שהם מצד הפולש לטובתו של יו"ר הנהלת הסניף, מר רוני לוי (שעקב הכחשתו, אין באפשרותי, בכלים החקירתיים שבידיי, להגיע לממצאים עובדתיים בדבר קבלתו סכום כספי כל שהוא מהשכרת הסניף לצד שלישי כזה או אחר).

7. בנוסף, הנני לבאר כי גם במידה ואכן יימכר המבנה או יושכר לצד שלישי כל שהוא, עדיין יהא עליך לנקוט פעולות לגביית "דמי שימוש ראויים" מן הפולש שעשה שימוש עד היום, בחלק משטחו של הסניף. באשר, כל ויתור על זכות לקבלת "דמי שימוש ראויים", כמותו כויתור על סכום כספי מקופת המפלגה לטובת צד שלישי (ויתור אשר הינו פסול מן היסוד ואיננו מצוי בגדרי סמכותך הפונקציונאלית).

8. לבסוף, הנני עוד להפנות את תשומת ליבך, כי עובר לביצוע הליך המכירה או הליך השכרת הנכס כאמור לעיל, יהא עליך לשום את שוויו באמצעות חוות דעת שמאית (הן לצורך בחינת גובה דמי השכירות הריאליים והן לצורך בחינת שוויו הגולמי של המבנה עצמו), וכן לקבל אישור על כך בגופים המוסמכים שבמפלגה, כמצוות מסקנותיו של מבקר המדינה בדו"ח מבקר המדינה (דוח ביקורת על ניהול נכסי דלא נידי של מפלגות המיוצגות בכנסת מיוני 2012):

"..בליכוד ובקרן תל חי לא היו מסמכים המתעדים את ההחלטה על מכירת שני נכסים של קרן תל חי ואת הנימוקים להחלטה זו. לגבי אחד הנכסים לא נעשתה שמאות מעודכנת סמוך למועד המכירה, ונכס אחר נמכר במחיר הנמוך ב-22% עד 30% (0.5 מיליון ש"ח עד 0.8 מיליון ש"ח) מהמחיר שנקבע בשומה.. משרד מבקר המדינה מעיר למפלגות ולתאגידים המפלגתיים שאין למכור נכסים בלא החלטה של הגוף המוסמך להחליט על כך במפלגה או בתאגיד. כל החלטה למכירת נכס תירשם ויפורטו בה מועד ההחלטה, הפורום שבו נתקבלה ופרטי ההחלטה. עוד מעיר משרד מבקר המדינה למפלגות ולתאגידים המפלגתיים על חובתם לעשות לקבלת מלוא שווי הנכסים שהם מוכרים. על כן עליהם לעשות לקבלת שומה של הנכס בסמוך להצעתו למכירה. החלטה של הגוף המוסמך לכך במפלגה או בתאגיד מפלגתי על מכירת נכס בפחות משוויו צריכה להיות מנומקת. על עסקאות המכירה להיעשות בהתאם להוראות כל דין."

9. למען הסר ספק, אדגיש כי במידה ולא יימכר או יושכר הנכס בשבועות הקרובים, הרי שיהא עליך לנקוט באופן מיידי בהליכי פינוי של הפולש לעיל ביחד עם תובענה כספית לגביית דמי השימוש הראויים ו/או לגביית רווחו של הפולש שנגזר מעצם הפלישה - מכוח דיני עשיית העושר.

10. אלה הן, אפוא, מסקנותיי והמלצותיי. לפיכך, אבקשך להודיעני האם בכוונתך ליישמן (כפי הנדרש בדין הנורמטיבי).

לעניין חובתך לקיים דיון ולשקול את יישום מסקנותיי, אפנה אגבית לאמור בת"א (מחוז-י חיפה) 28466-03-13 קונדיטוריה שפיק בע"מ ואח' נ' מדינת ישראל, תק-מח 2014(4), 18165:

"..לא פעם נאמר כי אסור שממצאי הביקורת והמלצות המבקר יוותרו עלי ספר בלבד. הותרת דו"חות המבקר למשפט הציבור בלבד אינה מספקת כדי להבטיח את אפקטיביות הביקורת וכדי לוודא כי ליקויים שנמצאו יתוקנו. כך, למשל, בבג"צ 766/87 הנ"ל מציין בית המשפט כי "מינהל תקין מחייב כי ביקורת מהותית של מבקר המדינה לגבי גוף מבוקר לא תישאר אות מתה" (שם, עמ' 619). מבקר המדינה הקודם, השופט בדימוס מ' לינדנשטראוס, במאמרו "סוגיות נבחרות בביקורת המדינה", ספר אורי קיטאי 85 (תשס"ח), ציין כי "אסור שחוקי הביקורת שקבעה הכנסת יהפכו ל"אות מתה". אסור שהביקורת תמות מות נשיקה עקב חוסר היכולת לוודא את יישומה" (שם, עמ' 86).. גם בתי המשפט נתנו ידם להבטיח את אפקטיביות הדו"חות ויישום המלצות. בתי המשפט חזרו וציינו בפסקי דין רבים כי על הגופים המבוקרים לפעול ליישם המלצות המבקר ואם לא יעשו כן ללא נימוק ראוי ייחשב הדבר כהתנהגות בלתי סבירה המצדיקה התערבות שיפוטית...ויובהר: גם אם המלצות מבקר המדינה אינן מחייבות במישרין את הרשות לנהוג על-פיהן, הרי שהן משפיעות על האופן שבו עליה להפעיל את שיקול דעתה. אם הגוף המבוקר אינו מיישם את המלצות, רובץ עליו נטל לנמק את החלטתו בנימוקים בעלי משקל (השוו: בג"צ 766/87 צוקר נ' ראש עיריית תל-אביב-יפו, פ"ד מב(2) 610, 618-619 (1988); כן ראו בן-פורת "מבקר המדינה", בעמ' 95, 109). ברי כי התעלמות גורפת ובלתי מנומקת מהמלצות המבקר, לא תוכל להיחשב לסבירה. גם אי-מתן משקל מספק להמלצות המבקר עלול, בנסיבות מסוימות, לעלות כדי אי-סבירות. על הגוף השלטוני לבחון את המלצות לגופן, תוך שהוא מעניק להן את המשקל הראוי (השוו: בג"צ 935/89 גנור נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד מד(2) 485, 520-521 (1990)..בהתאם לא היססו בתי משפט במסגרת עתירות לבית המשפט הגבוה לצדק להעביר תחת שבט ביקורתם את פעולות רשויות המינהל ביישום המלצות המבקר. כך גם בבג"צ 9223/10 התייחס בית המשפט העליון..הוסיף בית המשפט וציין כי "ככל שהמשך תהליך הפקת הלקחים ותיקון הליקויים לא יתקדם כמצופה, שמורות לעותרים כל טענותיהם במישור זה" (פסקה 33) (ראו גם: א' רובינשטיין וב' מדינה הנ"ל עמ' 754, 755; בג"צ 2126/99 דה הס נ' עיריית תל-אביב-יפו, פ"ד נד(1) 468, 478 (2000)..בשים לב להלכות אלו דומה כי התעלמות גופים מבוקרים מהמלצות של מבקר המדינה, הימנעותם מתיקון ליקויים שנמצאו ואי קיום הוראות חוק המבקר בעניין יישום המלצות, עשויה להיחשב כהתנהלות בלתי סבירה במישור המינהלי מחד ולהקים עילת תביעה בנוזיקין למי שנפגע מהתנהלות זו מאידך."

ועוד אבאר אגבית כי כמבקר פנים, אין תפקידי מסתיים בעת כתיבת דו"ח ביקורת זה, אלא שבסמכותי גם לעקוב ולחתור ליישום המסקנות שבתוכנו הלכה למעשה. וראה בהקשר זה, האמור בה"פ (מחוז-י ת"א) 35152-01-14 שי גלילי, עו"ד נ' מפלגת הליכוד, תק-מח 2014(3): 1252

"..על חשיבותו של תפקיד המבקר הפנימי עמד גם כב' הנשיא ברק בבג"צ 5682/02 פלוני נ' ראש ממשלת ישראל, פ"ד נז(3) 84, 93: "חשיבותו של תפקיד המבקר..מתבקשים גם בשל זכותו של הציבור לדעת על פעולת הרשות ותקינות תפקודה (בג"צ 5743/99 דואק נ' ראש

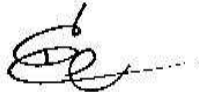
עיריית קריית ביאליק, פ"ד נד(415, 410) 3). זכות זו מוגשמת, בין היתר, על יסוד בדיקה של הרשות וביקורת שלה על ידי גורם בלתי תלוי, המדווח על ממצאיו ועוקב אחר יישום המלצותיו. חשיבותו של מוסד הביקורת הנה, על כן, גם בפיקוח והשמירה על היעילות ושלטון החוק לא רק בעיני הגוף המבוקר עצמו אלא גם בשם הציבור כולו. עבודת הביקורת באה לוודא כי לא יעשה שימוש לרעה בכוח הרב הנתון לרשות וכי היא אכן תפעל למימוש מטרותיה (זמיר, "הביקורת הפנימית והמינויים הפוליטיים", עיונים בביקורת המדינה (חוברת 46, תשנ"א (14)...)

ואזכר גם לסיום, כי מחובתך העצמאית לקיים דיון ולשקול הטמעת מסקנותיי, כמצוות סעיף 6א' לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992, הקובע כי:

"(א) הוגש דין וחשבון של המבקר הפנימי כאמור בסעיף 6, תקיים הנהלת הגוף הציבורי דיון בממצאיו תוך 45 ימים מיום הגשתו; העתק מפרוטוקול הדיון יועבר לממונה כמשמעותו בסעיף 5; (ב) לא פעלה הנהלת הגוף הציבורי כאמור בסעיף קטן (א), רשאי כל חבר מחבריה לפנות לממונה, בכתב, ולדרוש קיום הדיון; היתה דרישה כאמור, יורה הממונה על קיום הדיון תוך 30 ימים מיום קבלת הדרישה."

11. אשר על כן, אבקשך להודיעני, ללא כל דיחוי, האם בכוונתך לדון או ליישם את מסקנותיי כאמור לעיל.

בברכה,

גלילי שי, עורך דין
מבקר מפלגת הליכוד